

SCENKONST BIENNALEN

SUNDSVALL
HÄRNÖSAND
14 - 19 MAJ 2019

Scenkonstbiennalen 2019 i Sundsvall och Härnösand

Scenkonstbiennalen 14 – 19 maj
2019 i Sundsvall och Härnösand
arrangerades av Scensverige
med Scenkonst Västernorrland

som värd. Årets biennal som
presenterade 22 produktioner
under 60 föreställningstillfällen
och 138 seminariepunkter

lockade cirka 1 500 besökare
från 16 olika länder till Sunds-
vall och Härnösand.

Bakgrund

Scenkonstbiennalen är branschens största mötesplats som arrangeras vartannat år sedan 1993 av Scensverige tillsammans med värdkulturinstitution, värdkommun och i samverkan med respektive region. Scenkonstbiennalen i Sundsvall och Härnösand hade en stark lokal förankring och finansierades av Statens Kulturråd, Region Västernorrland, Sundsvalls Kommun, Härnösands Kommun, Scenkonst Västernorrland, Scensverige samt Svenska Institutet. Hela scenkonstbranschen bidrar dessutom till Biennalens finansiering genom att köpa biennialpass, arrangera seminariepunkter och medfinansiera gästspelen.

Scensverige

Scensverige är en medlemsorganisation som verkar för att främja den svenska scenkonstens utveckling och utöka de internationella relationerna genom samarbete och idéutbyte samt genom att sprida kunskap och information inom scenkonsten. Scensverige är svensk medlem i International Theatre Institute. ITI är en icke-statlig organisation med närmare 100 nationella centra i hela världen.

Scenkonst Västernorrland AB

Scenkonst Västernorrland AB ägs av Region Västernorrland (60%) och Sundsvalls kommun (40%) med missionen att skapa och erbjuda en mångfald av upplevelser för människor genom att ständigt utforska och utveckla verksamheten inom dans, film, musik och teater. Scenkonst Västernorrland ska samverka med det fria kulturlivet och verka för ett offensivt arbete med produktioner, projekt och pedagogisk verksamhet samt vara en förebild och visa att scenkonst är en viktig byggsten för att skapa samhällen där människor mår bra, inspireras och bidrar till en positiv samhällsutveckling.

Föreställningarna

En urvalskommitté utsedd av Scensveriges styrelse valde ut 15 produktioner som visades upp under biennalen. Utöver urvalet presenterade värdinstitutionen två produktioner, två av de konstnärliga högskolorna var representerade med var sin produktion samt tre internationella produktioner bjöds in till Scenkonstbiennalen av Scensverige. De 60 föreställningstillfällena hade en sammanlagd publik om 6 197 personer.

Urvalskommittén

Urvalskommitténs uppdrag var att välja ut föreställningar som speglar scenkonstens bredd, djup och spets både konstnärligt, geografiskt och målgruppsmässigt. Majoriteten av urvalet var produktioner som nominerats av medlemsorganisationerna, men urvalskommittén var även fri att välja icke nominerade produktioner från samtliga producenter i landet. Urvalskommittén för Scenkonstbiennalen 2019 har i sitt uppdrag sett hela 406 produktioner, varav 149 varit nominerade av scenkonstproducenter över hela Sverige.

Urvalskommittén 2019 bestod av:

- Ordförande Karin Helander, professor i teatervetenskap, Stockholms universitet
- Nina Björby, ordförande Kulturbedningen Region Västerbotten
- Mario Castro Sepulveda, kommunikatör och turnéläggare på Teater 23
- Anneli Dufva, dramaturg och redaktör Dramaten (under del av uppdragsperioden journalist och programledare på Sveriges Radio)
- Jan Dzedins, kulturchef i Emmaboda kommun
- Lis Hellström Sveningsson, kritiker, Göteborgs-Posten
- Signe Landin, fd danskonsulent och verksamhetschef Dans i Stockholm Stad och län

Produktionerna

De utvalda produktionerna 2019:

Alae av Örjan Andersson, Nordberg Movement

Biet i huvet (från 8 år) av Riksteatern Barn och Unga

Dare to Wreck av Skånes dansteater

DNA – dansa nära anhörig (från 15 år) av Backa teater, Göteborgs stadsteater

Drone av Riksteatern dans

Glasäpplen av Örebro Länsteater

Hamlet av Teater Galeasen

The Laramie Project (från 16 år) av Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen

När då då (från 5 år) av Kungliga Operan, Helsingborg Stadsteater och Helsingborgs Symfoniorkester

När vi träffade varann av Riksteatern

OCEAN (från 14 år) av Lumor och Unga Klara

Skvalpet av Malmö Dockteater

SLICK av Sofia Södergård, Norrlandsoperan

Snubben lättar på sitt hjärta (från 14 år) av Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen

Stolarna av Dramaten

Alla de utvalda produktionerna var representerade under biennalen. Två av produktionerna kunde inte spelas i originalformat men *Hamlet* visades i en filmad version i samarbete med All We Need Is Live och koreografen till *Drone*, Erik Lingham arrangerade tillsammans med Riksteatern en öppen repetition om sin process.

Utöver urvalet presenterades två produktioner av värdinstitutionen, tre internationella gästspel och två produktioner av Sveriges fyra konstnärliga högskolor (Luleå och Malmö). De övriga två högskolorna, Stockholm och Göteborg, deltog i biennalen som besökare eller seminariearrangör.

De övriga produktionerna som presenterades under biennalen:

I huvudet på Alfild Agrell av Teater Västernorrland, Scenkonst Västernorrland

Black Forest av Norrdans, Scenkonst Västernorrland

Stören av Maxim Gorki, Tyskland

Jogging av Hanane Hajj Ali, Libanon

MASS – bloom explorations av Recoil Performance Group, Danmark

Tiger av Luleå Teaterhögskola

Aulis/Troja/Argos (One Final Elektra) av Malmö Teaterhögskola

Spelplatser och biljetter

Under Scenkonstbiennalen spelades föreställningar på tio olika spelplatser i Sundsvall och Härnösand. I samarbete med Scenservice (Sundsvalls kommun) fyllde vi Tonhallen, Sundsvalls teater, Konsertteatern scen 1 och 2, Sveateatern och ishallen Gärdehov vid Nordichallen med biennalproduktionerna. Spegelsalen i Stadshuset hyrdes från Smakmakarna. I Härnösand hyrdes Härnösands Teater och Våning 4 på Sambiblioteket från Härnösands kommun. I samarbete med Härnösands kommun, Norrdans och Scenkonst Västernorrland presenterades de konstnärliga högskolorna på Fyren.

Utöver dessa kan till exempel Kulturmagasinet, Konsertteatern scen 3, Quality Hotels olika lokaler, Teater Soja och Scenkonst Västernorrlands lokaler nämnas som platser som fylldes med biennalprogram under veckan.

Ett personligt digitalt biennalpass samlade alla bokningar (föreställningar, seminarier och bussar) i en gemensam portal. Härnösands Folkhögskola erbjöds en möjlighet att se genrepet och föreställningen OCEAN av Lumor och Unga Klara. Både förskole- och lågstadieelever i Härnösand erbjöds en möjlighet att kostnadsfritt uppleva installationen MASS -Bloom Explorations.

Det var också möjligt för allmänheten i båda biennalstäderna att köpa biljetter till nio av de utvalda produktionerna via Entré Sundsvall. Sammanlagt såldes 803 biljetter till allmänheten.

Seminarierna

Under Scenkonstbiennalen skapar medlemmarna ett seminarieprogram som syftar till branschens fortbildning och utveckling. Scenkonstbiennalen 2019 rymde under 5 dagar 138 seminarier och workshops om allt från det nya ekoljus-direktivet till scenkonstutbildningarnas relevans och villkoren för skådespelare över 50. Seminarieprogrammet med 138 punkter hade sammanlagt 3 600 besök.

Process och programgrupp

Alla Scensveriges medlemmar fick, precis som tidigare år, själva lämna förslag på vilka programpunkter de vill arrangera under Scenkonstbiennalen. Programförslagen granskades av programgruppen, bestående av professionella från hela scenkonstområdet och från olika delar av Sverige. När urvalet var klart kontaktades arrangörerna och schemaläggningen började.

Årets programgrupp bestod av:

- Daniel Isakson, projektledare, Göteborgsoperan (tid. ansv. ung scen norr)
- Maria Grönfeldt Thörnberg, strateg/samordnare barn och unga, Scenkonst Västernorrland
- Magnus Florin, dramaturg, Dramaten
- Chrisoula Faniadis, kulturstrateg, frilans (tid. b.la. Riksteatern och Interkult)
- Mary-Anne Buyondo, sömmerska och engagerad i Teaterförbundet, Malmö Opera

Områden som avhandlades på Scenkonstbiennalen 2019

Det finns ständigt aktuella ämnen för Scenkonstbranschen, i år särskilt #metoo, mångfald och vikten av separatistiska rum. Bland de mest dominerande kan annars nämnas scenkonst för barn och unga, arbetsvillkoren för olika särskilt utsatta områden inom branschen (såsom de fria grupperna och frilansande skådespelare, danssektorn och alla de scenkonstinstitutioner som drabbats av hårda besparingskrav). Dessutom anordnades workshops i bland annat clown, intimitet på scenen och för de som är 65+.

Den ekonomiska överenskommelsen med seminariearrangörerna

Seminarierna bekostas i regel av arrangören, utöver kostnader för lokal och teknik samt synlighet/marknadsföring i program. Eventuella arvoden, resor och boende bekostas alltså av arrangören själv. En resurssvag medlem kan få ekonomisk hjälp av Scensverige (som då går in som medarrangör) men i första hand uppmuntras samarbeten med större aktörer (såsom t ex Teaterförbundet). Seminarieprogrammet samordnades av Maria Grönfeldt Thörnberg från Scenkonst Västernorrland och Vilma Seth från Scensverige. Ett stort antal funktionärer bemannade seminarielokalerna för att erbjuda ett gott bemötande till såväl arrangörer som åhörare.

Från vision till förankring

Kommunikation

Under Scenkonstbiennalen riktades stor uppmärksamhet mot scenkonsten, Sundsvall, Härnösand och Västernorrland. Likt tidigare biennaler generade eventet ett stort intresse i media lokalt och nationellt, vilket effektivt marknadsförde regionen och erbjöd en möjlighet för invånarna att känna sig stolta över sin region. Varumärkena Scensverige, Scenkonst Västernorrland och Scenkonstbiennalen stärktes i samband med att Sundsvall, Härnösand och regionen som besöksmål marknadsfördes kraftigt.

Scenkonst Västernorrlands mediabevakning kan redovisa 93 artiklar om Scenkonstbiennalen under våren 2019. Värt att nämna är att Sveriges radios program P1 Kultur sände direkt från seminarierna under onsdagen den 15 maj och lät därmed Scenkonstbiennalen vara det naturliga temat som omgärdade den timplånga direktsändningen.

Genomslaget för Scenkonstbiennalen enbart i Scenkonst Västernorrlands sociala kanaler under biennalveckan var stort. Scenkonst Västernorrland producerade sammanlagt 21 inslag med rörlig bild som hade ca 12 000 visningar och ett stort antal delningar och interaktioner, vilka bidrog till stor räckvidd och många nya följare. Scensverige, Sundsvalls och Härnösands kommuner rapporterade också aktivt från biennalen. Representanter från Sundsvalls museum, näringslivsenhet och Convention Bureau, Scenservice och Härnösands kommuns kultur- och näringslivsenhet samt Timrå kommun bjöds in till kommunikationsarbetet från hösten 2018. Båda värdkommunerna erbjöd också som arrangörer välbesökta programpunkter till seminarieserien.

Värdskap i världsklass

Scenkonstbiennalen erbjöd unika scenkonstupplevelser och ökade intresset för scenkonsten lokalt inte minst genom de 40 externa funktionärerna som arbetade sida vid sida med de 65 funktionä-

erna från Scenkonst Västernorrland, Scensverige och Scenservice. Funktionärerna arbetade som produktionsvärdar, seminarievärdar, publikvärdar, bussvärdar och biennalbyråfunktionärer. Alla funktionärer erbjöds möjlighet att delta i en utbildning om säkerhet, bemötande och biennalpraktikaliteter arrangerad av Scenservice. Alla funktionärer skickades också en skriftlig manual inför sitt respektive uppdrag. Alla externa funktionärer var försäkrade under eventet via Scenkonst Västernorrland.

Enligt utvärderingen som skickades till alla biennaldeltagare lyckades vi väl med visionen att erbjuda värdskap i världsklass och har fått extremt höga siffror gällande bemötandet.

Den hållbara Scenkonstbiennalen

Scenkonstbiennalen präglades av mångfald, jämställdhet och tillgänglighet samt planerades och arrangerades med hållbarhet som ledord. Olika sociala, ekonomiska och miljöutmaningar lyftes fram på seminarierna och genom produktionernas tematik. Ett exempel på hur klimatfrågorna och vårt sätt att leva lyftes fram under biennalen var den kostnadsfria installationen med 200 000 plastätande mjölmaskar, MASS-Bloom Explorations på Våning 4 i Härnösand. Installationen hade under veckan över 700 besökare, alltifrån förskole- och skolbarn till internationella scenkonstrepresentanter.

64 bussturer mellan spelplatserna kördes med fossilfritt HVO-drivmedel och ca 90% av alla besökare åkte tåg till Sundsvall och Härnösand.

Genom att anordna Sveriges största scenkonstfestival stärkte vi nätverken inom civilsamhällets aktörer. Scenkonstbiennalens innehåll med nationella och internationella gästspel, workshopar och seminarier erbjöd möjligheter till kompetensutveckling, konstnärligt utbyte och samtal.

Den regionala utvecklingsstrategin

Scenkonstbiennalen var ett sätt att förverkliga Kulturplanen som är ett sektorsprogram i Den Regionala Utvecklingsstrategin (RUS) i Västernorrland. RUS pekar på vikten av att utveckla regionen mot att mer vara präglad av starkt innovationsförmåga, bildning och hög livskvalitet. Här är ett starkt kulturliv en viktig byggsten. Kultur är en investering i all personlig, lokal och regional utveckling. Scenkonstbiennalen bidrog också till måluppfyllelsen av både Kulturplanen och RUS med att berika det traditionella näringslivet.

Scenkonst Västernorrland ska enligt ägardirektivet arbeta för att utveckla Sundsvall till ett regionalt centrum för scenkonst med en verksamhet som gynnar hela länet, vilket inte kunde manifesteras tydligare än med biennalen. Scenkonstbiennalen var en vitamininjektion för det regionala kulturlivet och bidrog till att stärka såväl kulturskapare, arrangörer och utbud i länet.

Biennalen precis som alla andra stora evenemang gynnar besöksnäringen, ökar regionens attraktivitet och bidrar till tillväxten också på sikt. Biennalen var en möjlighet att visa upp regionen för en speciell bransch, som är vana att kommunicera vidare sina intryck samt en möjlighet att presentera både Scensveriges arbete för att utveckla medlemmarna och Scenkonst Västernorrlands verksamhet för den internationella och nationella branschpubliken samt sprida kunskap om bolagets unika organisationsform.

Lokala leverantörer anlitas i största möjliga mån och besöksnäringen sysselsatte hotell och logi, restaurang, detaljhandel och transporter. Enligt utvärderingen som skickades till alla biennialbesökare är majoriteten av de som svarade enkäten villiga att besöka värdstäderna igen. Scenkonstbiennalen demonstrerade konkret konstens och kulturens kraft som samhällsaktör.

